

**Πακέτο Εργασίας 2: Ενισχυτικές εκπαιδευτικές παρεμβάσεις
μέσω εξατομικευμένων και ομαδικών προσεγγίσεων εντός των κοινοτήτων Ρομά**

2Α. Υποστήριξη των παιδιών μέσω ενισχυτικών εκπαιδευτικών παρεμβάσεων, βελτίωση της επίδοσης και μαθήματα γραμματισμού εφήβων και ενηλίκων

Στόχοι είναι:

- Η υποστήριξη σχολικών μονάδων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στις οποίες φοιτούν Ρομά μαθητές/τριες που έχουν μαθησιακά ελλείμματα μέσα από ενισχυτικές εκπαιδευτικές παρεμβάσεις.

Με τις ενισχυτικές εκπαιδευτικές παρεμβάσεις επιδιώκονται:

- η γενική αναβάθμιση της σχολικής μονάδας μέσα από ένα πολύμορφο σχήμα υποστήριξης, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του κάθε σχολείου,
- η προβολή νέων παιδαγωγικών και διδακτικών πρακτικών,
- η δημιουργία προϋποθέσεων για θετικό παιδαγωγικό κλίμα και διαπολιτισμική επικοινωνία στο σχολείο.

Επίσης, θα εφαρμοστούν οι ακόλουθες πρακτικές:

α) Οργάνωση και λειτουργία τμημάτων ενίσχυσης της επίδοσης και της τακτικής φοίτησης των Ρομά μαθητών/τριών σε οικισμούς και καταυλισμούς παρέμβασης, στους οποίους διαβιούν οι μαθητές/τριες που φοιτούν στα σχολεία παρέμβασης ή μη. Τα τμήματα αυτά θα λειτουργούν μετά τη λήξη του κανονικού σχολικού ωραρίου.

Τα τμήματα ενίσχυσης εστιάζονται στην ενίσχυση του γλωσσικού και γνωστικού υπόβαθρου στην ελληνική γλώσσα (με έμφαση στον γραπτό λόγο), καθώς και στα μαθήματα εκείνα που δημιουργούν ιδιαίτερες δυσκολίες στους/στις μαθητές/τριες της ομάδας-στόχου, αποσκοπώντας στην άνοδο του μαθησιακού επιπέδου των Ρομά μαθητών/τριών. Απασχολούνται σε αυτά εκπαιδευτικοί που έχουν επιμορφωθεί με ταχύρρυθμη καθοδήγηση. Οι εκπαιδευτικοί σε αυτά τα τμήματα ενισχυτικής διδασκαλίας μπορούν να εφαρμόζουν και το εγκεκριμένο διδακτικό υλικό που έχει παραχθεί και δοκιμαστεί σε προηγούμενες περιόδους κατά τη διάρκεια των ΕΠΕΑΕΚ Ι και ΙΙ.

β) Οργάνωση και λειτουργία τμημάτων μελέτης. Θα επιδιωχθεί η σύνδεση των τμημάτων αυτών με τη λειτουργία του σχολείου, ώστε να διευκολυνθεί η μελέτη μαθημάτων.

γ) Οργάνωση και λειτουργία θερινού τμήματος ενίσχυσης των μαθητών/τριών, όπου κρίνεται αναγκαίο, με στόχο τη διευκόλυνση της μετάβασης των μαθητών/τριών από το δημοτικό σχολείο στο γυμνάσιο και από το γυμνάσιο στο λύκειο. Επίσης, η οργάνωση τέτοιου τμήματος σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μπορεί να αφορά μετεξεταστέους/ες μαθητές/τριες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (λυκείου), καθώς και μαθητές/τριες πρωτοβάθμιας που θα μεταβούν στη δευτεροβάθμια.

δ) Υποστήριξη Ρομά αποφοίτων ΓΕΛ και ΕΠΑΛ με συναντήσεις επαγγελματικού προσανατολισμού, εμπλοκή τους στις ενέργειες ως βοηθών συνεργατών/ιδών της Πράξης.

Για την επίτευξη των παραπάνω προβλέπονται επίσης:

- εξακρίβωση των αναγκών και σχεδιασμός της παρέμβασης,
- διάθεση εκπαιδευτικού υλικού και ενημέρωση για τις δυνατότητες εφαρμογής του,
- διάθεση σχεδίων διδασκαλίας και στοιχείων προγραμματισμού για τη διδασκαλία στα τμήματα ενισχυτικής διδασκαλίας,
- απασχόληση ειδικευμένου διδακτικού προσωπικού που αναλαμβάνει, επικουρούμενο από συνεργάτες/ιδες του Προγράμματος, την οργάνωση, τον συντονισμό και την υλοποίηση των μέτρων υποστήριξης των Ρομά μαθητών/τριών σε συνεργασία με τη διεύθυνση του σχολείου, καθώς και του δικτύου επικοινωνίας με τη σχολική κοινότητα, τους γονείς και την τοπική κοινωνία.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Με αυτήν την Ενέργεια επιδιώκονται η ανίχνευση και καταγραφή των εκπαιδευτικών αναγκών των Ρομά μαθητών/τριών.

Αυτό θα επιτευχθεί με τις παρακάτω πρακτικές:

- Διερεύνηση και υποστήριξη των γλωσσικών και μαθησιακών αναγκών των Ρομά μαθητών/τριών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης στα τμήματα ενίσχυσης αλλά και στις σχολικές μονάδες, όπου φοιτούν τα παιδιά Ρομά που διαβιούν στους οικισμούς και καταυλισμούς όπου παρεμβαίνει το Πρόγραμμα.
- Ανάπτυξη διαδικασίας για αξιολόγηση γλωσσομάθειας στην Ελληνική με παραγωγή γραπτών τεστ και οδηγιών χρήσης τους.
- Ενημέρωση εκπαιδευτικών (1-2 συναντήσεις στην αρχή του σχολικού έτους) για θέματα γλωσσικής αξιολόγησης και χρήσης συγκεκριμένων εργαλείων και συναντήσεις ανά περιοχή παρέμβασης με ομάδα έργου με τον επιστημονικό συνεργάτη/επιμορφωτή-συνεργάτη του Προγράμματος.

Για την υλοποίηση των προαναφερόμενων τμημάτων έχουν προβλεφθεί λειτουργικά έξοδα, όπως:

- η δυνατότητα ενοικίασης χώρου στέγασης των τμημάτων, η κάλυψη λειτουργικών οικονομικών εξόδων (όπως καθαριότητα, θέρμανση-κλιματισμός κ.λπ.), η αγορά αναλώσιμου υλικού (όπως τετράδια, γραφική ύλη, κ.λπ.), τυχόν τεχνικός εξοπλισμός, η αγορά και η μετακίνηση εξοπλισμού (όπως σπαστές καρέκλες, θρανία, πίνακες κ.λπ.).

Τεστ γυμνασίου:

- Δυνατότητα παροχής και σύνταξης *τριών τεστ κατάταξης* για το γυμνάσιο (ένα τεστ για κάθε τάξη), από μία έως πέντε πιλοτικές εφαρμογές, σε περιορισμένο αριθμό

μαθητών/τριών και στάθμισή τους. Τα τεστ θα είναι για κάθε τάξη και θα βασίζονται στις προδιαγραφές του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου.

Απασχόληση ειδικευμένου διδακτικού προσωπικού που αναλαμβάνει:

- την οργάνωση και τον συντονισμό των μέτρων υποστήριξης των Ρομά μαθητών/τριών σε συνεργασία με τη διεύθυνση του σχολείου,
- τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στα τμήματα γλωσσικής υποστήριξης,
- την παροχή βοήθειας στο τακτικό διδακτικό προσωπικό για τον σχεδιασμό και την προετοιμασία της διδασκαλίας σε τάξεις πολλαπλών επιπέδων γλωσσομάθειας και την αξιολόγηση των μαθητών/τριών αυτών μέσα από σχεδιασμό ψηφιακών μαθημάτων,
- την οργάνωση δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στη βελτίωση του παιδαγωγικού κλίματος και της διαπολιτισμικής επικοινωνίας στο σχολείο,
- την εφαρμογή νέων διδακτικών προσεγγίσεων (εξατομικευμένη διδασκαλία, συνεργατική διδασκαλία, εργασία σε ομάδες, μέθοδος project κ.ά.),
- την παρακολούθηση της μαθησιακής πορείας των μαθητών/τριών,
- την επικοινωνία με τους γονείς για την εξάλειψη αρνητικών στερεοτύπων για το σχολείο,
- τη συμβουλευτική για τον σχεδιασμό του ωρολογίου έργου στα τμήματα ενισχυτικής διδασκαλίας.

Διαρκής στήριξη του ειδικευμένου διδακτικού προσωπικού στο διδακτικό τους έργο:

- Θα υπάρξει διαρκής στήριξη του ειδικευμένου διδακτικού προσωπικού (συνεργατών/ιδών του Προγράμματος) στο διδακτικό τους έργο (mentoring) από τους/τις επιστημονικούς συνεργάτες/επιμορφωτές/τριες του Προγράμματος, οι οποίοι/ες θα εποπτεύουν τη σωστή λειτουργία των τμημάτων ενίσχυσης και θα συνεργούν στην αντιμετώπιση και επίλυση τυχόν δυσκολιών διδακτικής φύσης.
- Διάθεση του βοηθητικού εκπαιδευτικού υλικού σε όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες των τμημάτων υποστήριξης που φοιτούν στις σχολικές μονάδες παρέμβασης.

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Σταδιακή γενίκευση της παρέμβασης, ώστε να περιλάβει τον μέγιστο αριθμό ωφελούμενων Ρομά μαθητών/τριών
- Υποστήριξη του διδακτικού έργου των σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με στόχο τη βελτίωση της επίδοσης όλων των μαθητών/τριών
- Υποστήριξη των διαδικασιών ένταξης των Ρομά μαθητών/τριών σε σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
- Ενίσχυση του παιδαγωγικού αποτελέσματος των συνεργαζόμενων με το πρόγραμμα σχολικών μονάδων

- Καταπολέμηση της σχολικής διαρροής
- Η ολόπλευρη και ουσιαστική ένταξη των Ρομά στην ελληνική εκπαιδευτική και κοινωνική πραγματικότητα, με τη βοήθεια μεθόδων όπως ο γραμματισμός, η συμβουλευτική, ο επαγγελματικός προσανατολισμός, η καλλιέργεια και ανάπτυξη πρακτικών επαγγελματικών ικανοτήτων, καθώς και η ανάδειξη και δημιουργία θετικών μορφών συμπεριφοράς και στάσεων των Ρομά ως προς την εκπαιδευτική διαδικασία.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

- * Μαθήματα γραμματισμού για ενήλικες με αξιοποίηση του άτυπου γραμματισμού τους και των δεξιοτήτων που ήδη έχουν στη χρήση κινητών τηλεφώνων
- * Δημιουργία τμημάτων γραμματισμού εφήβων που έχουν εγκαταλείψει το σχολείο ή δεν έχουν ποτέ εγγραφεί σ' αυτό, αλλά και ενήλικων Ρομά (ανεξαρτήτως φύλου). Παράλληλη εκμάθηση πρακτικών δεξιοτήτων ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις κλίσεις τους (για παράδειγμα εισαγωγή στην πληροφορική, εισαγωγή στην τέχνη της κομμωτικής, γεωπονικής, μοδιστρικής κ.ά.), με στόχο τη στήριξή τους στον εκπαιδευτικό αλλά και στον επαγγελματικό τομέα
- * Δημιουργία τμημάτων αγωγής υγείας νεαρών κοριτσιών και ενηλίκων γυναικών Ρομά (διατροφικές συνήθειες, ατομική υγιεινή).

2B. Διεύρυνση των σχολικών δραστηριοτήτων εκτός σχολικής μονάδας (εμπυχωτικές δραστηριότητες, δημιουργική απασχόληση, καλλιτεχνικές ομάδες)

Στόχος αυτής της Ενέργειας είναι η ενίσχυση του ενδιαφέροντος των μαθητών/τριών για το σχολείο μέσα από τη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες που καθιστούν τη μάθηση ευχάριστη και ελκυστική. Η Ενέργεια υλοποιείται εντός οικισμών και καταυλισμών και μέσα στο χώρο της σχολικής μονάδας εκτός σχολικού ωραρίου. Στο πλαίσιο αυτών των ενεργειών αξιοποιούνται οι κοινωνικοί λειτουργοί, οι εμπυχωτές και εκπαιδευτικοί της Πράξης, οι οποίοι/ες, εφόσον αυτές οι δραστηριότητες υλοποιούνται στον χώρο της σχολικής μονάδας και εκτός σχολικού ωραρίου, συνεργάζονται με τους/τις εκπαιδευτικούς του σχολείου για την εφαρμογή δραστηριοτήτων δημιουργικής απασχόλησης και παρεμβάσεων εμπύχωσης.

Η εφαρμογή αυτών των δραστηριοτήτων μπορεί να συνδέεται με τη συμμετοχή των μαθητών/τριών σε θεατρικές ομάδες, ομάδες δημιουργικής γραφής, λέσχες φωτογραφίας, μουσικά σχήματα, χορευτικές ομάδες, ενώ προβλέπει και τη δημιουργία αθλητικών ομάδων και τη λειτουργία τμημάτων φυσικής αγωγής.

Επιπλέον, οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να συνδεθούν με εκδηλώσεις (π.χ. διαπολιτισμικά φεστιβάλ, θερινές δραστηριότητες, Παγκόσμια Ημέρα Ρομά), στις οποίες οι μαθητές/τριες θα παρουσιάσουν τα αποτελέσματα των ομάδων τους, γεγονός που θα παρέχει επιπλέον κίνητρα για την ενεργό συμμετοχή τους στη σχολική ζωή. Όλες οι παραπάνω δραστηριότητες θα μπορούν να απευθύνονται και στο σύνολο της μαθητικής κοινότητας, εφόσον υλοποιούνται εκτός σχολικού ωραρίου.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Ανάπτυξη και υποστήριξη δραστηριοτήτων που στοχεύουν στη διεύρυνση του γνωστικού υπόβαθρου και τη μαθησιακή στήριξη των Ρομά μαθητών/τριών
- Ανάπτυξη και εφαρμογή δραστηριοτήτων που προωθούν την κοινωνική συνοχή μέσα από την αναγνώριση και την ενίσχυση της πολυμορφίας
- Συμμετοχή σχολείων σε πολιτιστικές δράσεις, που οργανώνονται συστηματικά ή κατά περιόδους στην περιοχή τους (π.χ. αποκριάτικες εκδηλώσεις, παραδοσιακές γιορτές, τοπικά φεστιβάλ)

Για την υλοποίηση των τμημάτων, έχουν προβλεφθεί λειτουργικά έξοδα κατά περίπτωση, όπως: η δυνατότητα ενοικίασης χώρου στέγασης των τμημάτων, η κάλυψη λειτουργικών οικονομικών εξόδων (όπως καθαριότητα, θέρμανση-κλιματισμός κ.λπ.), η αγορά αναλώσιμου υλικού (όπως τετράδια, γραφική ύλη, τεχνικός εξοπλισμός κ.λπ.), η αγορά και η μετακίνηση εξοπλισμού (όπως σπαστές καρέκλες, θρανία, πίνακες κ.λπ.), η σίτιση και οι μετακινήσεις μαθητών/τριών.

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Ενίσχυση του ενδιαφέροντος των μαθητών/τριών για το σχολείο
- Μαθησιακή ενδυνάμωση των παιδιών Ρομά με τη βοήθεια παιδαγωγικών τεχνικών και δραστηριοτήτων, όπως είναι η μουσική, το βιωματικό παιχνίδι, το θεατρικό παιχνίδι, η

μουσειακή αγωγή, ο αθλητισμός και γενικά οι δραστηριότητες δημιουργικής απασχόλησης

- Αξιοποίηση και ανάδειξη του πολιτισμικού κεφαλαίου των παιδιών Ρομά και των οικογενειών τους στο σχολείο και την τοπική κοινωνία
- Ενίσχυση του παιδαγωγικού αποτελέσματος των συνεργαζόμενων με το πρόγραμμα σχολικών μονάδων
- Καταπολέμηση της σχολικής διαρροής.